

МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ: ПОЛІТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Дужа І.А.

к. політ. н., доцент кафедри філософських та політичних наук

Білоцерківський національний аграрний університет,

м. Біла Церква, Україна

Анотація. У доповіді аналізуються політичні механізми міжнародної підтримки України та їх ефективність. Розглянуто шість основних механізмів допомоги: дипломатичні, санкційні, військові, економічні та гуманітарні, а також інституційні. Наведено дані про масштаби допомоги: НАТО, ЄС. Оцінено ефективність за критеріями: змінами на фронті, макроекономічними показниками і соціальними індикаторами. Проаналізовано кількісні індикатори та якісні чинники. Висвітлені кейси координації та проблеми.

Ключові слова: міжнародна підтримка; Україна; санкції; військова допомога; економічна допомога; гуманітарна допомога; НАТО; ЄС.

З початком повномасштабної агресії РФ проти України (лютий 2022 р.) країни Заходу та міжнародні організації мобілізували безпрецедентну підтримку. Це стало відповіддю на порушення міжнародного права і суверенітету України, метою якої є зміцнення здатності України відбити агресію та відновитися [1,2]. Аналіз цієї теми є важливим для розуміння сучасної системи глобальної безпеки та ролі України як партнера в міжнародній спільноті.

З теоретичної точки зору, підтримка України поєднує елементи колективної безпеки та гібридної війни. Під сумісними діями союзників можна розглядати як реалізацію принципів ООН і НАТО про право на самооборону та стримування агресора. Водночас застосовуються механізми «м'якої сили» – санкції і дипломатичний тиск – для обмеження ресурсів агресора [4]. Ефективність таких комплексних заходів часто оцінюється через виходи (обсяги допомоги, рівень протесту агресора) і наслідки (ситуація на фронті, економічне відновлення) [5,6].

Дипломатичними заходами міжнародна спільнота демонструє солідарність із Україною та легітимність її позиції. Регулярні заяви високих посадовців і резолюції міжнародних організацій (ООН, ПАРЄ, ЄС, НАТО) засуджують агресію РФ і підтверджують підтримку суверенітету України. Наприклад, Європейська Рада надала Україні статус кандидата в члени ЄС, що є символічним елементом підтримки євроінтеграції [12]. Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюції «Підтримка міцного миру в Україні», які схвалили понад 100 держав, що демонструє широку міжнародну підтримку (107 країн підтримали таку резолюцію) [13,14].

Економічні санкції є ключовим механізмом тиску на агресора. Країни G7, ЄС та інші партнери запровадили низку пакетів санкцій проти Росії – від заморожування активів і заборони інвестицій до поступового ембарго на енергоресурси. Наприклад, на кінець 2025 року ЄС ухвалив уже 19-й пакет санкцій, який включає повну заборону імпорту російського зрідженого природного газу з 2027 року [3,15]. За даними аналітиків, такий комплекс санкцій спрямований на зниження доходів РФ від експорту енергоносіїв та обмеження можливостей переробної промисловості агресора [4]. Систему санкцій супроводжують міжнародні угоди, а також координаційні плани G7 для уникнення лазівок у санкційній політиці.

Військова підтримка включає постачання зброї і боєприпасів, а також підготовку військовослужбовців України. НАТО здійснює координацію таких передач через механізми PURL (Prioritised Ukraine Requirements List) та NSATU. За даними Альянсу, союзники зобов'язалися профінансувати близько \$4 млрд техніки із США та вже здійснюють доставку устаткування за списками потреб України [7]. На саміті у Вашингтоні 2024 р. держави НАТО підтвердили зобов'язання виділити мінімум €40 млрд на підтримку оборони України у 2024 році (з фактичним обсягом >€50 млрд) [8]. Також ЄС через Європейський фонд миру надає оборонне фінансування, а провідні країни (США, Німеччина, Великобританія тощо) активно постачають протитанкові системи, системи ППО, артилерію та боєприпаси.

Поєднання цього сприяє посиленню обороноздатності ЗСУ та утриманню стратегічних рубежів.

Підтримка економіки України охоплює стабілізаційні гранти, довгострокові кредити і створення інвестиційних фондів. ЄС вже виділив екстрені макрофінансові пакети, а з 2024 р. діє «Український фонд» (Ukraine Facility) до €50 млрд на 2024–27 рр.. У 2024 році Єврокомісія виплатила першого €16,5 млрд на покриття витрат бюджету (зарплати, пенсії тощо) [9]. Паралельно міжнародні фінансові інституції (МВФ, Світовий банк) надають кредити під реформи. Крім того, окремі країни виділяють кредити: наприклад, Німеччина схвалила програму кредитування у €50 млрд. [11] Одночасно Захід скасовує торгові бар'єри – наприклад, більшість українських товарів допущено до ринку ЄС без тарифів, що підтримує експорт і економічну стійкість.

Гуманітарна допомога спрямована на подолання наслідків війни для цивільного населення. Міжнародні організації та донори забезпечують продукти харчування, ліки, тимчасовий захист та житло. Наприклад, ЄС і ООН спільно фінансують відновлення домівок, водо- та енергопостачання в постраждалих регіонах. Країни-сусіди прийняли мільйони українців: ЄС надав українським біженцям тимчасовий захист (на кінець 2022 – понад 3,6 млн людей). У 2023–2025 рр. загальна кількість українців під захистом в Європі зросла до приблизно 4,2–4,3 млн. ООН і міжнародні Червоний Хрест звітують, що близько 40% населення України (17,6 млн) потребували допомоги у 2023 році [2]. Відповідні ресурси розподіляються через Спільний гуманітарний план ООН і фонди ЄС.

Для вимірювання ефективності підтримки використовують кількісні та якісні критерії. Кількісні індикатори включають: обсяг наданої допомоги, кількість поставань озброєнь, економічні показники України, а також соціальні дані. Якісні індикатори – це, наприклад, здатність України підтримувати оборону (тримати лінію фронту), вплив санкцій на поведінку агресора, а також міжнародна легітимізація позиції України.

Сукупні поставки НАТО і союзників (включаючи понад €50 млрд у 2024 р.)

[1] суттєво збільшили боєприпасний потенціал ЗСУ. На рівні індикаторів це

дозволило Україні не лише відбивати наступи, але й проводити обмежені контрнаступи. Оцінюють, що без західної допомоги Україна не витримала б зтяжнього протистояння.

Завдяки фінансовим ін'єкціям від ЄС і МВФ бюджетні дефіцити було покрито, уряд продовжує платити пенсії й зарплати. Поки що ВВП України знизився, але темпи падіння значно менші за очікувані (зростання ВВП +3–4% у IV кварталі 2025 р.) [2]. Це свідчить про позитивний вплив макрофінансової підтримки та адаптивності економіки.

Мільйони українців отримали притулок у ЄС, держава забезпечує проживання та соцдопомогу біженцям. Наприклад, Eurostat фіксує стабілізацію числа біженців під захистом на рівні ~4,2–4,3 млн. [1] Це означає, що гуманітарні програми перетворилися на довгострокову допомогу з інтеграції переміщених.

Серед ключових викликів – втома донорів (war fatigue) і потенційне зменшення підтримки з огляду на економічні труднощі країн-партнерів. У Західних ЗМІ та дослідженнях зазначають, що політична воля може знизитися через внутрішні кризи. Існує ризик погіршення безпеки: наприклад, поки Україна не має повної підтримки у військовій авіації [10]. Є також загроза ескалації – наприклад, бойові дії РФ на кордоні НАТО чи кібератаки у відповідь.

Корупційний та адміністративний ризик: швидке нарощування зовнішніх фінансів створює необхідність суворого контролю. Неefективне чи нецільове використання може підірвати довіру донорів.

Нарешті, координація між численними донорами є складним завданням. Механізми Рамштайн чи Рада НАТО-Україна покращують злагодженість, але потребують постійної уваги, щоб уникнути дублювання зусиль і забезпечити оперативність.

Для забезпечення сталості міжнародної підтримки потрібно:

- Підтримувати єдність донорів і прозорість. Забезпечити чіткий моніторинг використання допомоги і координацію між усіма партнерами, аби гроші і озброєння максимально ефективно впливали на захист України.

- Збільшити інвестиції в відновлення. Поряд із військовою допомогою важлива довгострокова підтримка реконструкції (енергетика, інфраструктура) – наприклад, через спеціальні фонди та пільгові інвестиції.

- Сильніше фокусуватися на реформах. Посилювати вимоги та підтримку внутрішніх реформ (зокрема, судової, антикорупційної), що підвищить результативність допомоги і інтеграційні перспективи України.

- Розширити географію підтримки. Залучати нових партнерів (Азія, Африка, Латинська Америка) до непрямой підтримки України – через спільні проекти, військово-технічне співробітництво або засудження агресії.

- Продовжувати тиснути на агресора. Закріпити міжнародний консенсус по санкціях і продовжити розширення їхнього переліку для ослаблення економічної бази воєнного режиму.

За 2014–2026 роки міжнародні партнери забезпечили Україні масштабну політичну підтримку: від символічних заходів (статус кандидата в ЄС, резолюції ООН) до конкретної допомоги. Координація НАТО і ЄС дозволила мобілізувати ресурси за різними напрямками. На кінець 2025 року країни-союзники по НАТО перевиконали зобов'язання, виділивши >€50 млрд на військові потреби, а ЄС та його країни інвестували у стійкість України понад €85 млрд. Одночасно масштабні санкції – зокрема останній 19-й пакет ЄС – показали здатність міжнародної спільноти посилювати тиск на агресора. Водночас подолання корупційних викликів, «втоми» партнерів та адаптація допомоги до мінливих потреб залишаються важливими завданнями. Для максимальної ефективності рекомендується підтримувати сталий політичний тиск, посилювати механізми координації та забезпечувати прозорість використання коштів. В цілому, міжнародна підтримка є критичним чинником оборони України та її економічної стійкості; її продовження та оптимізація визначатимуть успіх України у протистоянні агресору та подальшій стабілізації.

Список використаних джерел:

1. NATO. NATO's support for Ukraine. (оновлено 2025).

2. European Commission. The EU's support for Ukraine (Генеральний звіт 2024).
3. European Commission. Commission welcomes political agreement on €50 bn Ukraine Facility (6 лютого 2024).
4. NATO. NATO press releases (Ramstein, Вашингтонський саміт).
5. European Commission. EU adopts new sanctions against Russia (23 жовтня 2025).
6. Atlantic Council. Russia Sanctions Database: November 2024.
7. VoxUkraine. Where Ukrainian Refugees Relocated in 2022–2025 (February 6, 2026).
8. Kiel Institute. Ukraine support after 4 years of war: Europe steps up
9. Consilium (Рада ЄС). *Remarks by Charles Michel after meeting with Zelensky* (21 листопада 2023).
10. Razumkov Centre. *Аналітичний звіт «Україна: від війни до миру та відновлення» (лютий 2026).*
11. Razumkov Centre. *Аналітичний звіт «Україна: від війни до миру та відновлення» (лютий 2026).*

УДК 316.7:314.151.3-054.72;81'264.2

ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ БІЛІНГВІЗМУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Лобачова С.В.,

Рим, Італія

Григорська Т.Г., директор Департаменту освіти

Національний Конгрес українських асоціацій Італії,

Рим, Італія

Анотація. У тезах розглядаються фактори, що впливають на особливості функціонування мовних навичок українців в умовах еміграції та білінгвізму. Обґрунтовано необхідність збереження й розвитку української мови в освітньому та культурному середовищі представників української діаспори за кордоном. Висвітлено роль неурядових